

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN

**Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen
Pontificale Hoogmis van Kerstmis, maandag 25 december 2017, 10 uur**

Jes. 52, 7-10

Hebr. 1, 1-6

Job. 1, 1-18

Broeders en zusters,

De adventskrans heeft plaats gemaakt voor de kerststal. Vannacht hebben we het kind Jezus neergelegd in de kribbe, bij Jozef en Maria. We hebben juist het Gloria gezongen: *'Eer aan God in den hoge, en vrede op aarde aan de mensen die Hij liefheeft'*. Met deze woorden vulden de engelen de stilte van de kerstnacht. Ik mag u allen een zalig en gelukkig kerstfeest wensen! Waarvoor zijn we hier? Om Gods lof te zingen en om elkaar vrede te wensen, de vrede van Kerstmis, de vrede van de Heer.

Vannacht hebben we het kerstverhaal uit het Evangelie van Lucas gehoord. Vanmorgen komt het Evangelie uit de proloog van Johannes. Het is geen vertelling, maar een meditatie. Johannes vertelt niet over Kerstmis, maar denkt erover na. Het verhaal van Kerstmis hebben we al vaak beluisterd. We kennen het bijna van buiten. Maar wat is de diepere betekenis van het kerstverhaal? Die vraag houdt ons bezig. Midden de proloog van Johannes staat deze indrukwekkende zin: *'Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond'*. Het Woord van God is 'vlees' geworden! Het is een bijzonder sterke uitdrukking. Hoe kan zo iets verhevens als het Woord een vleeselijk lichaam aannemen? Wat kan het Woord erbij winnen om nog 'vlees' te worden? Is dat geen aftocht voor het Woord of een degradatie? Toch zijn er aanknopingspunten. Als twee ouders zoveel van elkaar houden dat uit hun liefde een kindje wordt geboren, kun je ook zeggen dat hun liefde de gestalte van een nieuwe mens aanneemt. Hun liefde krijgt letterlijk nieuwe handen en nieuwe voeten, het krijgt een nieuw lichaam in hun kindje. Hun liefde woont niet langer in onderlinge gevoelens en verlangens alleen, ze woont voortaan ook in een nieuwe mens 'van vlees en bloed', in hun nieuwe kindje. Zo iets gebeurt op Kerstmis: Gods Woord woont niet langer in Gods hart en in Gods taal alleen, het woont voortaan ook in een nieuwe mens 'van vlees en bloed', in het nieuwe kind van Bethlehem.

Wat is het drama van onze wereld, eeuw na eeuw? Dat de meeste van onze woorden nooit vlees en bloed worden, nooit een lichaam krijgen. Integendeel, je zou bijna het omgekeerde kunnen zeggen: dat zovele lichamen steeds weer in woorden verdwijnen. Het is bijna de rode draad van onze geschiedenis: dat lichamen weer verdampen tot woorden.

Kan ik dat concreet maken? Ja. Hoeveel internationale instellingen organiseren geen perdure congressen zonder dat het oorlogsgeweld vermindert? Hoeveel overheden subsidiëren geen academische rapporten over sociale vraagstukken, terwijl de tegenstelling tussen arm en rijk blijft groeien, ook bij ons? Hoeveel kranten, tijdschriften, persberichten en internetsites vullen niet dagelijks het nieuws, zonder dat iemand in beweging komt? Hoeveel akkoorden worden niet gesloten in de politiek, hoeveel beloften worden niet gemaakt, die nooit de proef op de som zullen doorstaan? Veel woorden zijn als luchtkastelen: ze scheppen fantastische vooruitzichten, maar raken de werkelijkheid niet. Ze blijven hangen in de lucht. Wie betaalt daarvoor de prijs? Wie anders dan zovele mensen van vlees en bloed. Gewone mensen die wachten op daden. Terecht vrezen zij dat ook hun leven en hun hoop zullen verdwijnen in de woordenkramerij van deze wereld.

Goede vrienden, vandaag kijken we naar de kerststal en zeggen we met de evangelist Johannes: hier gebeurt iets anders! Hier keert God de logica van de wereld om. Hier verdampst geen mens van vlees en bloed tot woorden, maar verenigt het Woord zich met een mens. In de kribbe ligt geen boek, geen redevoering, geen krantenartikel, geen partijprogramma, geen interview, zelfs geen catechismus, maar een kind, een kleine mens van vlees en bloed. Bij de kribbe stopt de woordenkramerij van deze wereld. Hier begint de menswording van het Woord, de proef op de som, de overgang van 'verbale afstand' naar 'lijfelijke nabijheid'. Waarom waren de herders op Kerstmis zo blij? Waarom verlangen eenvoudige mensen van alle tijden zo naar Kerstmis? Omdat ze al veel te lang doorhebben hoe lege woorden klinken, ook over God, en omdat ze eindelijk iets nieuws willen zien, iets echts, in een mens van vlees en bloed. Het kind van Kerstmis zegt niets en moet zelfs niets zeggen. Het moet er vooral zijn, tastbaar en voelbaar, in een warm lichaam, met echte ogen en oren, met echte handen en voeten.

Goede vrienden, *'Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond'*. Daarover gaat het kerstfeest. Kunnen we daarmee iets aanvangen? Ongetwijfeld. Is het alleen aan onze woorden te horen dat wij christen zijn, of is het ook te voelen aan onze lijfelijke aanwezigheid? Dat God zelfs de rauwe echtheid van ons bestaan van zijn Woord kan vervullen: dat is de Blijde Boodschap van vandaag.

Graag wens ik u een zalig en een gelukkig kerstfeest.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen